

Sveavägen 59
Box 350, SE-101 26 Stockholm, Sweden

Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter
The Swedish federation for Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender Rights
Member of The International Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender and
Intersex Association (ILGA)

Förbundskansli
+46 8 50 162 900
forbund@rfsl.se

RFSL Info & Media AB
+46 8 50 162 910
komut@rfsl.se
www.rfsl.se

Fax
+46 8 50 162 999

Webb
www.rfsl.se

REMISSYTTRANDE
2013-01-21

Kulturdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Nya villkor för public service SOU 2012:59

RFSL (Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter) har beretts tillfälle att yttra sig över betänkandet *Nya villkor för public service* (SOU 2012:59). RFSL lämnar härmed följande synpunkter.

Sammanfattning

RFSL tar inte ställning till utredningens förslag i stort utan väljer att lämna synpunkter på de delar som handlar om det utredningen kallar minoriteter, mångfald och spegling i dess kapitel 4 och 8. RFSL föreslår en tydligare skrivning angående förslaget om ett villkor i sändningstillstånden för SVT och SR att verksamheten ”ska bedrivas utifrån ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv”, i vilken det tydliggörs aspekter som ett mångfaldsperspektiv bör inbegripa.

Inledning

Situationen för hbtq-personer (homosexuella, bisexuella, transpersoner och andra personer med queera uttryck och identiteter) har på många områden förbättrats avsevärt i Sverige. Gruppen är dock ofta fortfarande osynlig i medierna. RFSL anser övergripande att det är betydelsefullt att samhällets mångfald i media inte speglas utifrån ett normperspektiv, där det som skiljer sig från normen framställs som en avvikelser, utan att normer, exempelvis heteronormen, ifrågasätts och speglas. RFSL menar vidare att public service har ett speciellt ansvar att säkerställa att hbtq-personers liv synliggörs och speglas på ett nyanserat och insiktsfullt vis, och att ett normkritiskt perspektiv används. Inte någonstans i föreliggande betänkande tas denna aspekt upp avseende programutbud och produktion.

Att public service i sin bevakning uppmärksammar hbtq-personers rättigheter och livsvillkor är en viktig förutsättning för att positiv samhällsförändring ska kunna komma till stånd. Ett dominerande problem är att hbtq-personers liv inte beskrivs som en integrerad del av samhället utan som något avvikande och

ett särintresse. Public services kompetens vad gäller hbtq-personer måste öka och heteronormen i media behöver brytas. Det är även viktigt att hbtq-samhället beskrivs inifrån, med olika uttrycksmedel och ur olika vinklar, och att resurser garanteras för detta ändamål.

Att som public service befinna sig i allmänhetens tjänst bör därför rimligtvis inkludera även den del av befolkningen som är och identifierar sig som homosexuella, bisexuella, transpersoner eller queera. Annars menar RFSL att påståendet ”i allmänhetens tjänst” inte är uppfyllt. Genom att sända programinslag som inte genomsyras av aningslös heteronormativitet, utan speglar samhällets mångfald av sexuella identiteter och könsidentiteter, kan public service uppfylla detta.

Synpunkter på utredningens förslag

Mer specifikt vill RFSL lämna nedanstående synpunkter.

Kapitel 4

Utredningens definition av minoriteter som enbart språkliga och etniska är för snäv. Det finns fler minoriteter i Sverige vars intressen bör beaktas av public service. Hbtq-personer är en sådan grupp vars behov också bör beaktas.

4.8 Att spegla landets mångfald

RFSL vill påpeka att det är rimligt att nämna att även hbtq-personer ska speglas i programutbudet. Att inte med ett ord nämna hbtq-personer i utredningen menar RFSL är mycket märkligt och helt orimligt i ett sammanhang där det handlar om att public service har ett uppdrag att spegla mångfalden i samhället.

4.8.1 Programföretagens verksamhet

Här omnämns att SVT har en mångfaldspolicy som ”välkomnar och respekterar olikheter med hänsyn till bl.a. ålder, kön och etnicitet” och att SR i sin public service-handbok ”ger riktlinjer för olika aspekter av spegling, exempelvis geografisk spridning, jämställdhet och etnicitet och kulturell mångfald.” RFSL förutsätter att SVT i sin mångfaldspolicy och SR i sin public service-handbok även tar hänsyn till respektive ger riktlinjer för spegling gällande sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck. Att det inte framgår om det är så eller inte är en brist i utredningens beskrivning.

4.8.3 Ett bredare speglingsuppdrag

RFSL tycker att förslaget om ett villkor i sändningstillstånden för SVT och SR att verksamheten ”ska bedrivas utifrån ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv” är bra men menar att skrivningen behöver förtydligas. Ett förslag på alternativ skrivning är: ”Verksamheten ska bedrivas utifrån ett jämställdhetsperspektiv och ett mångfaldsperspektiv som tar hänsyn till befolkningens mångfald utifrån aspekter som etnicitet, religion, sexuell läggning, könsidentitet, funktionalitet och ålder”.

RFSL är enig med utredarna om att ett ökat fokus på att undvika stereotypa skildringar kan väntas främja att demokratiska värderingar i samhället stärks. RFSL önskar även därutöver att man i speglingskravet verkar för ett normkritiskt förhållningssätt, snarare än utgår från att endast uppfylla en önskad representativitet i utbudet.

Kapitel 8

8.6 Att främja mångfald i programproduktionen

RFSL är inte eniga med utredningen om att mångfalden i programproduktionen säkerställs med fler externa produktionsbolag. Så enkel är inte mångfaldsfrågan. Här saknar RFSL en insiktsfull analys av vad programbolagen bör göra och hur de ska arbeta för att säkerställa att många olika människors olika levnadssätt och levnadsvillkor, kommer till uttryck i programutbudet, liksom främjande av ett normkritiskt perspektiv.

RFSL förutsätter avslutningsvis att Kulturdepartementet tar hänsyn till de härmed av förbundet framförda synpunkterna vid beredningen av betänkandet. RFSL ser fram emot konkreta policyförslag, utifrån förbundets synpunkter, med inverkan på inriktningen av public services framtida programutbud.

Ulrika Westerlund
förbundsordförande

Helena Westin
förbundsstyrelseledamot

Johanna D Wistedt
förbundsstyrelseledamot

Lars Jonsson
politisk handläggare